

 NATIONAL
GEOGRAPHIC

REISGIDS

frankrijk

frankrijk

 NATIONAL
GEOGRAPHIC
REISGIDS

frankrijk

Rosemary Bailey

Fotografie: Gilles Mingasson

INHOUD

BEWUST REIZEN 6

■ DE REIS INDELEN 8

■ Geschiedenis en cultuur 13

Hedendaags Frankrijk 14

Geschiedenis 20

Eten en drinken 32

Kunst 36

■ Parijs en Île-de-France 51

Île de la Cité 54

Wandeling over de eilanden 58

De linkeroever 60

Wandeling door Quartier Latin 62

De rechteroever 74

Langs parken en paleizen 78

Wandeling door de Marais 86

Île-de-France 95

■ Noord-Frankrijk 105

Nord-Pas-de-Calais en Picardie 108

Champagne 119

Elzas en Lotharingen 125

Rondrit langs de Elzasser
wijnroute 128

Eten en drinken: rijk en royaal 134

■ Normandië en Bretagne 137

Normandië 140

Rondrit door het Seinedal:
van Rouen tot de kust 142

Eten en drinken: oesters en
meer 146

Bretagne 154

■ Het Loiredal 165

Eten en drinken: bodemschatten 172

Rondrit langs de Indre 178

■ Midden-Frankrijk en de Alpen 189

Bourgondië en de Jura 192

Rondrit langs de Côte-d'Or 196

Eten en drinken: de smulpapen 206

Rhôneval en de Alpen 211

Centraal Massief 222

Rondrit langs de Gorges du Tarn 226

■ Zuidwest-Frankrijk 229

Aquitanië en de Atlantische kust 232

Eten en drinken: truffels en pens 234

Rondrit door de Haut-Médoc 240

Dordogne en Midi-Pyrénées 245

Rondrit door het Dordognedal 248

Pyreneeën 267

■ Zuid-Frankrijk 277

Côte d'Azur 280

Eten en drinken: zonnefruit 286

Provence 301

Languedoc-Roussillon 315

In het voetspoor van de katharen 320

■ Corsica 329

■ REISWIJZER 335

Hotels en restaurants 344

Winkelen 378

Activiteiten 383

Taalgids 387

Menukaart 388

REGISTER 389

FOTOVERANTWOORDING 398

frankrijk

OVER DE AUTEUR EN DE FOTOGRAAF

Tijdens een verblijf op een rozenkwekerij in de Provence, twintig jaar geleden, werd **Rosemary Bailey** op slag verliefd op Frankrijk. Sindsdien heeft ze in heel Frankrijk rondgereisd en diverse reisgidsen over het land geschreven of bewerkt, onder meer over de Côte d'Azur, Bourgogne, het Loiredal en het zuidwesten van Frankrijk. Ze heeft talloze reisartikelen en drie reisverslagen geschreven, waaronder *Love and War in the Pyrenees*. Rosemary Baileys website is www.rosemarybailey.com.

Fotograaf **Gilles Mingasson** groeide op in Grenoble en verhuisde naar Parijs voor zijn werk als fotojournalist. Vervolgens werd hij met een fotografie-opdracht uitgezonden naar de Verenigde Staten. Hij reisde rond in Zuid-Amerika en verstigde zich ten slotte in Los Angeles. Zijn werk verscheen in de gidsen *Panama* en de *Dominicaanse Republiek* van National Geographic. Gilles Mingassons website is www.mingasson.com.

Met bijdragen van:

Professor Colin Jones, hoogleraar geschiedenis aan de universiteit van Londen: p. 20-30

Elizabeth Carter, restaurantcriticus en schrijver: p. 32-35

Dr. Julian Petley, docent sociologie aan de universiteit van Brunel: p. 36-50

Jo Sturgis, redacteur van diverse reisgidsen, schrijver van *Guide to France for Children*: p. 51-104

Helen Varley, reisboekenschrijver en journalist, oprichter van *Time Out* stads-gidsen en schrijver van *Weekends Across the Channel*: p. 105-136

De reis indelen

Frankrijk is na Rusland en Oekraïne het grootste land van Europa en de favoriete reisbestemming van miljoenen toeristen. Alom is de Franse geschiedenis zichtbaar en overal kunt u genieten van kunst, cultuur, mode en wijnen op elk denkbaar niveau. Een mensenleven is te kort om Frankrijk ten volle te ervaren, maar zelfs een kort bezoek volstaat om de schoonheid van dit land te beleven.

Reizen door Frankrijk

Reizen door Frankrijk is heel gemakkelijk. De voornaamste steden zijn door een spoorwegennet verbonden (www.raileurope.com). Met de TGV (Train à Grande Vitesse, hogesnelheidstrein) is de afstand tussen de grootste steden in twee of drie uur te overbruggen. Kleinere steden bereist u met de treinen van de SCNF, die weliswaar minder snel maar zeer frequent rijden en comfortabel zijn. De snelwegen zijn uitstekend maar een auto huren kan een kostbare zaak zijn. Wilt u echter het platteland ervaren, dan is een auto onontbeerlijk. Soms kunt u per bus reizen, maar in zeer landelijke gebieden stopt de bus maar een- of tweemaal per dag. Er zijn ook wat korte treinverbindingen, vooral in berggebieden, die een magnifiek uitzicht bieden. Fietsers kunnen zich veilig op de wegen begeven en veelal hun fiets meenemen op de trein. In Parijs, maar ook elders, worden steeds meer fietsroutes uitgestippeld.

Bepaal uw doel

Een snelle rondreis door Frankrijk maken is geen goed idee. U kunt het best een bepaalde streek kiezen en enkele specifieke plaatsen bezoeken. Gaat u een weekje naar Frankrijk, kies dan voor een of twee steden en maak een excursie naar het omringende platteland of het strand. **Parijs** is zonder meer een bezoek waard, maar u kunt de sfeer van deze bijzondere hoofdstad ook in twee dagen opsnuiven. Het centrum is perfect te voet (of per witte fiets) te begaan: de Parijzenaars doen dat zelf ook. De metro en bussen zijn gemakkelijk en veilig. Taxi's zijn aan de dure kant en hoofdzakelijk bij een taxistandplaats te bemachtigen. Als u Parijs als uitvalsbasis kiest, kunt u per trein een bezoek brengen aan de machtige kathedraal van **Chartres**, het paleis van **Versailles** of de tuinen van **Giverny**, die zijn vereeuwigd door de impressionistische schilder Claude Monet. Of trek er wat verder op uit: op 160 km van Parijs ligt **Reims**, bekend om de gebrandschilderde glazen van zijn kathedraal en om zijn champagne. Vanuit Parijs is het 235 km naar **Normandië**, met het tapijt

De Eiffeltoren, sinds 1889
het symbool van Parijs.

van Bayeux en de stranden van D-day. **Mont-St.-Michel** met zijn grandioze abdij ligt op 283 km ten westen van Parijs. Een ander mogelijk reisdoel is het **Loiredal**. U reist hiervoor per trein of auto naar **Tours**, dat 202 km ten zuidwesten van Parijs ligt, om de mooiste chateaux te bewonderen: Chambord, Amboise en Chenonceau.

U kunt ook vanuit Parijs per TGV zuidwaarts naar **Avignon** (2.45 uur) gaan; van daaruit reist u zuidwaarts naar Nice (196 km) en **Marseille** (104 km). Of u bezoekt **Lyon** (2 uur zuidwaarts van Parijs), het gastronomische hart van Frankrijk. Vanuit Lyon kunt u een uitstapje naar de **Alpen** maken, krap 100 km oostwaarts.

Als u meer tijd hebt

Wilt u genieten van mooie kastelen, lekker eten en de levensstijl waar de Fransen met recht trots op zijn, maak dan een boottocht langs de **Loire**. Of boek een verblijf in een van de vele privéchateaux (zie p. 187). Minstens zo mooi is een bezoek aan **Bordeaux**

met zijn onvergelijkelijke wijnen, toprestaurants, fraaie klassieke architectuur en musea. Wijnliefhebbers kunnen ook denken aan **Bourgogne** en een bezoek aan de elegante steden **Dijon** en **Beaune** plus een tochtje naar de **Côte d'Or** om de legendarische pinot noirs en chardonnays te proeven. Voor een kennismaking met het echte France profonde, het diepe Frankrijk, trekt u naar het zuidwesten. Begin in **Toulouse** (5 uur per trein vanuit Parijs), een levendige stad met bakstenen huizen en Romeanse kathedralen, of de goed bewaard gebleven middeleeuwse citadel **Carcassonne** (eveneens zo'n 5 uur per trein vanaf Parijs). Verblijf in een klein chateau (zie p. 363-370) en probeer de diverse streekgerechten met eend en gans. Bezoek ook **Dordogne**, bij

NIET MISSEN:

Het uitzicht over Parijs vanaf het topje van de Eiffeltoren **69**

De kathedraal van Chartres **100**

De stranden van D-day langs de Normandische kust **148**

De grandioos gelegen abdij van Mont St.-Michel **150**

De kastelen Chambord en Chenonceau in het Loiredal **170-176**

De restaurants in Lyon **212-214**

Het oude kunstenaarsstadje St.-Paul-de-Vence **290**

De lavendelvelden van de Provence **301**

Toeristenbureaus

De officiële website van het Franse bureau voor toeristen, www.franceguide.com, biedt een scala aan informatie in vele talen, waaronder het Nederlands, over reizen in Frankrijk. Deze informatie gaat vergezeld van prachtige foto's en uitgebreide beschrijvingen van alle gebieden en steden. U vindt hier tevens praktische informatie over reizen per auto, trein of bus, over winkelen, eten, uitgaan, speciale activiteiten, sportmogelijkheden en zelfs het weer.

Speciaal voor Parijs vindt u informatie op de site www.paris.org. Informatie over treinen, vertrektijden, boekingen en toeristische tips vindt u op www.raileurope.com. Omdat Frankrijk een zeer populaire vakantiebestemming is, zijn er talloze websites met tips en adviezen voor een tijdelijk of zelfs permanent verblijf in Frankrijk. Enkele goede Nederlandstalige sites zijn: www.infofrankrijk.com, www.frankrijkforum.nl en www.frankrijkinfo.com.

Sluitingstijden

Het Franse lunchuur wordt nog steeds in ere gehouden, vooral op het platteland en in het zuiden: veel winkels, banken en kantoren sluiten hun deuren tussen twaalf en half twee of twee uur. In traditionele restaurants wordt de lunch vanaf twaalf uur geserveerd, dus u dient tijdig aanwezig te zijn. De avondmaaltijd daarentegen wordt pas tegen half acht of acht uur geserveerd. In veel steden zijn alle winkels en musea op zondagmiddag en op maandag gesloten. Houd ook rekening met speciale feestdagen (zie p. 341) waarop winkels, postkantoren en soms ook musea sluiten.

voorkeur buiten het seizoen, als het er minder druk is, en geniet van het mooie landschap en de uitstekende gastronomie. Langs de rivier liggen schitterende kastelen en boeiende grotten met prehistorische schilderijen.

Spectaculair landschapsschoon (ook voor skiën, wandelen of paardrijden) vindt u in het **Centraal Massief** (Midden-Frankrijk, circa 325 km en zuiden van Parijs) en het nabijgelegen vulkanische gebied **Auvergne** of de indrukwekkende ravijnen van de **Gorges du Tarn**. In de **Alpen** (ongeveer 150 km ten oosten van het Centraal Massief) komen sportieveelingen ruimschoots aan hun trekken: 's winters in de sneeuw en 's zomers tijdens wandelingen door de bloeiende bergweiden. In het zuidwesten van Frankrijk, langs de Spaanse grens, lokken de **Pyreneeën**. Een klassieke strandvakantie bieden **Normandië** of **Bretagne** (circa 2 uur per trein vanaf Parijs) met hun stille, rotsige inhammen en traditionele vissersplaatsjes. Meer zuidwaarts langs de Atlantische kust liggen

Île de Re en **La Rochelle**, twee geliefde maar relatief onbekende vakantiebestemmingen van de Parijzenaars. Nog zuidelijker ligt **Biarritz** met zijn spectaculaire golven en populaire surfstranden.

Voor velen gelden de **Provence** en de **Côte d'Azur** (Nice ligt op 6 uur treinen per TGV vanaf Parijs) als het toppunt van Frankrijk, vanwege de geurige lavendelvelden, olijfgaarden en slaperige, charmante dorpjes. Qua Romeinse architectuur vindt u hier de grote amfiteaters van **Nîmes** en **Arles** en de Pont du Gard, een tweeduizend jaar oude brug.

De mediterrane kust waar Picasso en Matisse zoveel van hielden, is wondermooi met zijn azuurblauwe zee, palmstranden, flitsende uitgaansleven en prachtige

Franse etiquette

De Fransen komen soms wat formeel over. Bij ontmoetingen wordt de hand geschud of een kus gegeven. Hoe vaak men elkaar op de wang kust, is een discussiepunt, maar in Parijs en in het noorden kust men elkaar tweemaal (op elke wang eenmaal) en in het zuiden drie- of zelfs viermaal. Het hangt er ook vanaf hoe goed men elkaar kent. Bij binnenkomst in een winkel wenst men de aanwezigen *bonjour* en bij het verlaten *au revoir*. Het is altijd raadzaam oudere

mensen met *madame* of *monsieur* aan te spreken, al zijn de Fransen tegenwoordig wat losser in de omgang. Hoewel de Fransen fel uitschieten in discussies (wat een prachtig schouwspel vormt), zijn ze ook discreet. Zelden zal men in een Frans restaurant het gesprek aan een belendend tafeltje kunnen af luisteren. Met beleefdheid komt u echter niet ver bij een taxistandplaats of bij het afrekenen bij een marktkraam: laat u dan horen!

De geurige lavendel op dit Provençaalse veld is bijna te ruiken.

musea. In de beroemde oude hotels heerst nog de sfeer van het roemrijke verleden van deze luxueuze vakantiebestemming. De treinreis vanuit Parijs naar de populaire badplaats **Cannes** via **Marseille** duurt circa 6 uur en voert langs schitterende landschappen.

Frankrijk is niet alleen rijk aan natuurschoon maar herbergt ook vele kunstschatten. Bezoek eens een van de vele festivals die in de loop van het jaar worden gehouden: zo is er een Keltisch festival in Bretagne, een theaterfestival in Avignon, een fotografiefestival in Arles, een dansfestival in Montpellier, een jazzfestival in Nice en niet te vergeten een citroenfestival in Menton (zie Reiswijzer, p. 383-386).

Wat eten en drinken betreft zijn er tal van festivals, onder andere op het gebied van wijn, oesters, kastanjes, kersen, appels, honing en andere Franse producten. Of stem uw reisplan af op marktdagen en zoek een paar interessante markten uit (zie Reiswijzer p. 378-382). Slenter samen met de Fransen langs stalletjes met groenten en fruit, streekproducten en brocante, koop iets lekkers voor de lunch of als souvenir en bovenal: geniet van de aanblik van de Fransen zelf tijdens hun handel en wandel.

De Eurotunnel

Er lopen twee tunnels onder Het Kanaal. De treinen van Eurostar, elk tot 400 m lang en aangedreven met 16.000 pk-wagons, bereiken een snelheid van 300 km/u en vervoeren jaarlijks ruim 6 miljoen passagiers. De reis van Parijs naar Londen duurt 2.04 uur en het traject van Brussel of Lille naar Londen 1.40 uur (www.eurostar.com).

STADSPLATTEGROND STRASBOURG

STADSPLATTEGRONDEN EN WANDEL-/AUTOKAARTEN

FOUR VIERE	Wijk	=====	Kabelspoor
Tour Eiffel	Bezienswaardigheid	—	Spoorweg
Orange	Omtrek van het gebouw		Wandelroute
Green	Park	— 1 —	Tunnel
Green line	Begrenzing park	●	In de tekst besproken bezienswaardigheid
			Metrostation

REGIO-/EXCURSIEKAARTEN

● BORDEAUX	▲ Berg
● Dax	▲ Snelweg
● Auch	▲ Route Nationale
● Nérac	▲ Bezienswaardigheid
LANDES Department	★ Start wandel-/autoroute
— Kanaal	
✈ Vliegveld	

SYMBOLEN IN DE TEKST

📍 Kaartverwijzing	🛏 Aantal kamers
📍 Adres	🍴 Aantal stoelen restaurant
☎ Telefoonnummer	🅑 Parkeerplaats
🕒 Sluitingstijden/reistijden (wandelingen en autotochten)	🚇 Metro
📏 Afstand	🚶 Lift
➡ Start/eind	🚭 Niet-roken
🏨 Hotel	❄ Airconditioning
💶 Prijzen variërend van € (minder dan € 4) tot €€€€€ (meer dan € 15)	🏊 Overdekt zwembad
🍽 Restaurant	🏊 Openluchtzwembad
	🏋 Fitnessclub
	💳 Gangbare creditcards geaccepteerd

NATIONAL GEOGRAPHIC REISGIDS

FRANKRIJK

WERELDWIJD NEMEN EXPERTS VAN NATIONAL GEOGRAPHIC EEN KIJKE ACHTER DE SCHERMEN EN DRINGEN DOOR TOT DE KERN VAN DE CULTUUR, DE GESCHIEDENIS EN HET VOLK VAN EEN LAND. DANKZIJ NATIONAL GEOGRAPHIC REISGIDSEN KAN HUN ERVARING DE JOUWE WORDEN.

DE REIS INDELEN, een uitgebreide kennismaking met Frankrijk, zodat je je reis op je eigen wensen en interessegebieden kunt afstemmen.

ERVAAR unieke belevenissen, zoals een middeleeuws kasteel bouwen, zelf parfum maken, de Parijse vlooienmarkten bezoeken, en het leven op een chateau ervaren.

INSIDER TIPS van de schrijvers en fotografen van National Geographic, maar ook van plaatselijke deskundigen, over hun favoriete plekken, praktische zaken en veel meer.

WANDELINGEN EN AUTOTOCHTEN, voorzien van duidelijke kaartjes, waaronder het Quartier Latin in Parijs, de Elzasser wijnroute, de kastelen langs de Loire, Bourgognes goudkust en de Dordogne.

EXCURSIES BUITEN DE GEBAADE PADEN, zoals naar de watervallen in de Jura, een treinreis door de Pyreneeën en dineren in een grotrestaurant.

NIET MISSEN bij elk hoofdstuk vind je verwijzingen naar nadere informatie over sterk aanbevolen bezienswaardigheden en activiteiten.

PRACHTIGE KLEURENFOTO'S EN HANDIGE KAARTEN maken het eenvoudig te kiezen, je reis uit te stippelen en overal het mooiste te zien.

NUR 512

ISBN 978-90-215-5429-7

9 789021 554297

www.kosmosuitgevers.nl

NATIONAL
GEOGRAPHIC
REISGIDS

National Geographic Reisgids maakt deel uit van Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen